

ÇİN'İN KUŞAK VE YOL GİRİŞİMİ ÇERÇEVESİNDE KÜRESEL FİNANSAL PİYASALARA ETKİSİ

Abdurrahman SIREGAR¹

ÖZET

Çin tarafından başlatılan büyük ölçekli bir küresel strateji olan Kuşak ve Yol Girişimi (KYG), Asya, Avrupa, Afrika ve diğer bölgelerde ekonomik iş birliğini ve bölgesel bağlantıları güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu makale, KYG'nin küresel finans piyasaları ve kalkınma dinamikleri üzerindeki çok boyutlu etkilerini ele almakta; özellikle katılımcı ülkelerin lojistik sektörleri üzerindeki yansımalarına odaklanmaktadır. Ayrıca, KYG'nin jeopolitik etkisinin artmasıyla birlikte Çin'in ekonomik yöneliminin hem ulusal düzeyde hem de küresel ölçekte nasıl şekillendiği de incelenmektedir.

Bu çalışma, Kuşak ve Yol Girişimi'nin (KYG) katılımcı ülkelere odaklanarak küresel finans piyasaları ve kalkınma üzerindeki etkilerini incelemekte; ayrıca KYG'nin, Çin'in artan jeopolitik etkisiyle birlikte, ülkenin ekonomik yönelimini hem yurt içinde hem de uluslararası düzeyde nasıl şekillendirdiğini analiz etmektedir. Makalenin temel araştırma soruları şunlardır: KYG, küresel sermaye akışlarını ve doğrudan yabancı yatırımları hangi şekillerde dönüştürmektedir? Katılımcı ülkelerde finansal istikrar ve ekonomik kalkınma açısından KYG'nin sunduğu başlıca fırsatlar ve karşı karşıya bıraktığı zorluklar nelerdir?

Bu çalışma, nitel bir araştırma tasarımı çerçevesinde; belge analizi, vaka çalışması yöntemi ve politika belgeleriyle birlikte küresel finansal veri setlerinin ve akademik yayınların tematik değerlendirmesini içeren kapsamlı bir yöntem kullanmaktadır. Ayrıca çalışma, yönetim standartları, şeffaflık uygulamaları ve Çin'in büyüyen küresel ekonomik varlığı etrafında şekillenen jeopolitik dinamikleri de ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuşak ve Yol Girişimi, Küresel Finans Piyasası, Çin'in Dış Politikası, Kalkınma

¹ Haliç Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye, ORCID: 0009-0004-4997-3062

CHINA’S BELT AND ROAD INITIATIVE’S IMPACT ON GLOBAL FINANCIAL MARKETS

ABSTRACT

The Belt and Road Initiative (BRI), a large-scale global strategy launched by China, aims to enhance economic cooperation and regional connectivity across Asia, Europe, Africa, and other regions. This article explores the multifaceted impacts of the BRI on global financial markets and development dynamics, with a particular focus on its implications for the logistics sectors of participating countries. Furthermore, it examines how China's growing geopolitical influence under the BRI has shaped its economic orientation both domestically and globally.

This study investigates the effects of the Belt and Road Initiative (BRI) on global financial markets and development, focusing on the participating countries. It also analyzes how the BRI, in parallel with China’s rising geopolitical presence, is influencing the country’s economic trajectory at both the national and international levels. The key research questions guiding this paper are as follows: In what ways is the BRI transforming global capital flows and foreign direct investment? What are the main opportunities and challenges that the BRI presents for financial stability and economic development in participating countries?

The study adopts a qualitative research design, employing a comprehensive methodology that includes document analysis, case studies, and a thematic evaluation of global financial datasets and academic literature. It also addresses the geopolitical dynamics shaped by governance standards, transparency practices, and China’s expanding global economic presence.

Keywords: Belt and Road Initiatives, Global Finance Market, China’s Foreign Policy, Development

GİRİŞ

Son yıllarda, önemli jeopolitik değişimler, yeni ekonomik güçlerin yükselişi ve gelişen ticaret ve yatırım dinamikleri tarafından yönlendirilen küresel finans ortamının derin bir şekilde yeniden şekillenmesine tanık olundu. Güçlü ekonomik genişleme, genişleyen tüketici pazarları, bol kaynaklar ve kalifiye iş gücü tarafından desteklenen, uluslararası sahnede yükselen aktörlerin artan etkisi, küresel güç dengesini kökten değiştirmektedir.

Çin, 1970’lerin sonlarından bu yana kayda değer bir ekonomik büyüme yaşamış; küçük ve az gelişmiş bir tarım ekonomisinden, açık bir uluslararası ekonomik sistemden büyük ölçüde yararlanan, büyük bir küresel ekonomik güce dönüşmüştür. 2013’ten bu yana Çin hükümeti, 150’den fazla ülke ve uluslararası organizasyona yatırım yaparak “Kuşak ve Yol Girişimi” olarak bilinen küresel bir altyapı geliştirme stratejisini takip etmekte ve Çin’in ekonomik ve politik gücünü önemli ölçüde artırmaktadır.

Çin, Asya Altyapı Yatırım Bankası ve çeşitli fonlama mekanizmaları gibi kurumlara yatırım yaparak, kendisi ile diğer ülkeler arasındaki ekonomik bağları güçlendirmeyi; ticareti teşvik etmeyi, altyapıyı geliştirmeyi ve bölgesel bağlantıları artırmayı hedeflemektedir. Böylece, Avrasya, Güney Pasifik ve Afrika bölgelerini Çin ile daha yakın bir şekilde entegre etmektedir.

20. yüzyılın sonlarında Çin, ekonomik yöneliminde önemli bir reform gerçekleştirmiştir. Çin ekonomisinin liberalleşmesi, 11 Aralık 2001’de Çin’in Dünya Ticaret Örgütü’ne (DTÖ) resmen katılmasıyla resmîyet kazanmıştır. Reformdan bu yana Çin’in ekonomik büyümesi oldukça hızlı olmuş ve Doğu Asya Kaplanları’nı geride bırakmıştır. Çin ekonomisinin liberalleşmesi, devlet işletmelerinin çok sayıda özelleştirilmesi, doğrudan yabancı yatırımların ülke ekonomisine kabul edilmesi ve mali bankacılık reformları ile de desteklenmiştir. Yerli özel sektör, ilk kez 2005 yılında Gayri Safi Yurt İçi Hasıla’nın (GSYİH) %50’sini aşmış ve o tarihten itibaren daha da genişlemiştir (Branstetter vd., 2008: 634-635).

Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, 2013 yılının ikinci döneminde komşu ülkelere yaptığı resmi ziyaretler sırasında, ticaret ve altyapı yatırımları açısından yeni bir bölgesel işbirliği modelinden birkaç kez bahsetmiştir. Kazakistan ziyareti sırasında “İpek Yolu Ekonomik Kuşağı”nı ortaklaşa inşa ederek yeni bir bölgesel işbirliği modeli kurulması çağrısında bulunmuştur. Bir ay sonra Endonezya’da ise Asya Altyapı Yatırım Bankası’nın (AIIB) kurulması ve “21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu”nun inşası için tekrar çağrıda bulunmuştur. Bu öneriler resmi olarak “Tek Kuşak & Tek Yol Girişimi” (OBOR) ya da “Kuşak & Yol Girişimi” (KYG) olarak adlandırılmaktadır. Mart 2015’te, Devlet Konseyi’nin onayı ve çeşitli hükümet birimlerinin ortak kararıyla, Kuşak ve Yol Girişimi ülkenin dış politikasının temel unsurlarından biri haline gelmiştir (Li, 2020).

Bu girişime katılan çok sayıda ülke, Çin’in bölgesel işbirliği ve kalkınmayı teşvik etme çabalarını takdirle karşılamaktadır. Kuşak ve Yol Girişimi, dünya nüfusunun ve GSYH’nin önemli bir bölümünü oluşturan Asya, Avrupa ve Afrika’daki alt bölgeleri kapsayan geniş bir alanda ekonomik kalkınmayı desteklemeyi amaçlamaktadır. Girişim; altyapı geliştirme, politika diyalogu, engelsiz ticaret, mali destek ve insanlar arası değişim konularına odaklanmaktadır (Joshua, 2019).

Uluslararası toplum, bu girişime yönelik farklı perspektiflerden çeşitli tepkiler vermektedir. Bazı kesimler, Çin’in ABD öncülüğündeki uluslararası ekonomik yapıları yeniden şekillendirmeyi amaçladığını savunurken; gelişmiş ülkelerdeki ekonomistler, bu girişimin Çin’in bölgesel ekonomik hegemonyasını güçlendirme arzusunu yansıttığını ifade etmiş ve hatta bazıları bunu İkinci Dünya Savaşı sonrasında Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanan Marshall Planı ile kıyaslamıştır (Zou vd., 2021). Kuşak ve Yol Girişimi, küresel ticaret kalıplarını yeniden şekillendirme, katılımcı ülkeler arasında daha sıkı ekonomik entegrasyon sağlama ve tarihsel olarak marjinalleşmiş bölgelerde altyapı gelişimini destekleme potansiyeline sahiptir. Ancak, girişim aynı zamanda yönetim eksikliği, şeffaflık sorunları ve jeopolitik rekabet gibi önemli zorlukları da beraberinde getirmektedir.

Bu çalışmanın motivasyonları hem ampirik hem de teorik temellere dayanmaktadır. Ampirik açıdan, Çin'in küresel yatırımlarının alıcı ülkelerin ekonomik büyümesi ve finansal istikrarı üzerindeki etkilerinin kapsamlı bir şekilde anlaşılması gerekmektedir. Bu yatırımların yerel ekonomiler üzerindeki etkileri, sürdürülebilir kalkınmayı nasıl teşvik ettiği ya da engellediği ve katılımcı ülkelerin genel finansal sağlığı üzerindeki yansımaları değerlendirilmelidir. Teorik olarak ise, bu girişimler küresel ekonomik düzeni yeniden şekillendirme potansiyeline sahip olup, uluslararası finans ve kalkınmanın yerleşik normlarına meydan okuyabilmektedir. Çin'in uluslararası finans yaklaşımı, büyük ölçekli altyapı yatırımları ve kendi finansal kurumlarını kullanmasıyla karakterize edilmekte ve geleneksel Batı liderliğindeki kalkınma finansmanına alternatif bir model sunmaktadır. Bu dönüşümün etkilerini anlamak, daha çok kutuplu bir finansal sistem olasılığını, mevcut uluslararası kurumların karşı karşıya olduğu zorlukları ve küresel yönetim ile ekonomik iş birliği açısından uzun vadeli sonuçları incelemeyi gerektirmektedir.

Bu çalışma, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi ile küresel finans piyasaları üzerindeki etkilerinin kapsamlı bir analizini sunmak üzere birkaç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünün ardından, Literatür İncelemesi kısmı, KYG, neoliberalizm ve sermaye akışı kalıplarına ilişkin ilgili akademik ve politika literatürünü ele alarak çalışmanın teorik çerçevesini oluşturur. Metodoloji bölümü, nitel araştırma tasarımını ayrıntılı bir şekilde açıklamakta ve KYG'nin doğrudan yabancı yatırım, sermaye hareketleri ile finans piyasası dinamikleri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla kullanılan veri kaynakları ve analitik teknikleri ortaya koymaktadır. Bulgular ve Tartışma bölümleri, araştırma soruları doğrultusunda çalışmanın sonuçlarını sunmakta, analiz etmekte ve daha geniş kapsamlı çıkarımlarda bulunmaktadır. Sonuç bölümünde ise temel bulgular özetlenmekte, çalışmanın sınırlılıkları dile getirilmekte ve gelecekte yapılacak araştırmalar için öneriler sunulmaktadır.

Bu araştırmada, Kuşak ve Yol Girişimi (KYG) ile ilgili politika raporları, uluslararası finansal veriler ve akademik çalışmaları inceleyen nitel bir yöntem kullanılmaktadır. Bu yöntem, KYG finansmanının sermaye akışları ve gelişmekte olan piyasalardaki finansal istikrar üzerindeki etkilerini daha iyi anlamaya yardımcı olacaktır. Belge analizi ve tematik değerlendirme yoluyla, çalışma KYG'nin ekonomik işbirliğiyle ilgili fırsatları, zorlukları ve jeopolitik yönleri ele alarak, küresel finans sistemindeki rolünü ayrıntılı şekilde değerlendirmektedir.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Bu literatür incelemesi, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin gelişen dinamiklerini ve küresel finans piyasaları üzerindeki etkisini araştırıyor, KYG'nin küresel ekonomik yapılarla, özellikle neoliberal bir bakış açısıyla nasıl etkileşime girdiğini değerlendirmek için temel teorik ve ampirik çalışmalarla ilgileniyor. Mevcut araştırmaları sentezleyerek, bu bölüm çalışma için akademik bağlamı oluşturuyor ve özellikle KYG gibi devlet öncülüğündeki girişimlerin küresel finansı nasıl etkilediğini ve uluslararası ekonomik yönetim kalıplarını nasıl yeniden şekillendirdiğini anlamada yapmayı amaçladığı benzersiz katkıları vurguluyor.

1.1. Neoliberalizm

Çin'in 2013'te başlattığı Kuşak ve Yol Girişimi, küreselleşme, uluslararası kalkınma ve değişen jeopolitik düzenler bağlamında geniş çapta tartışılmıştır. KYG'nin analiz edilebileceği temel teorik merceklerden biri neoliberalizmdir, özellikle de 20. yüzyılın sonlarından bu yana küresel ekonomiyi yöneten ekonomik ilkeleri ve kurumsal dinamikleridir. KYG, katılımcı uluslara işbirlikçi çabalar yoluyla önemli faydalar sağlamak üzere tasarlanmış, ekonomik küreselleşme eğilimleriyle uyumlu kapsamlı bir uluslararası iş birliği platformudur (Gholizadeh ve diğerleri, 2020).

Neoliberalizm, serbest piyasa kapitalizmini, serbestleştirmeyi, özelleştirmeyi ve devletin ekonomik işlere müdahalesinin en aza indirilmesini vurgulayan ekonomik ve politik bir paradigmadır. Klasik liberal ekonomi düşüncesinde kök salmış olsa da, 20. yüzyılın sonlarında küresel ekonomik politikaları ve uluslararası ticareti şekillendiren baskın bir çerçeve olarak önem kazanmıştır. Neoliberal politikaların uygulanması genellikle iç pazarların uluslararası rekabete açılmasını, ticaret engellerinin azaltılmasını ve doğrudan yabancı yatırımın teşvik edilmesini içermektedir (Rutar, 2023).

KYG'nin neoliberalizmle ilişkisi çok yönlüdür. Uluslararası ticareti, sermaye akışını, altyapı gelişimini ve küresel pazar entegrasyonunu teşvik ederek neoliberal ilkelerle uyumludur. Ancak, jeopolitik amaçlar için devlet tarafından yönlendirilen yatırımı, merkezi planlamayı ve stratejik finansmanı önceliklendirerek farklılaşır. Bilim insanları KYG'yi, Çin'in önemli ekonomik unsurlar üzerinde önemli devlet kontrolünü sürdürürken stratejik olarak neoliberal araçları kullandığı bir "devlet liderliğindeki neoliberal küreselleşme" modeli olarak tanımlıyor. Çin'in yaklaşımı, ortaklık temelli yönetim ve ilişkisel stratejileri içerir ve ikili, bölgesel ve küresel ekonomik iş birliğini teşvik eder (Wang, 2019).

Bu girişim yalnızca ekonomik kalkınmayı, ticareti ve yatırımı teşvik etmekle kalmıyor, aynı zamanda önemli jeopolitik çıkarımlar da taşıyor. Bazıları bunu Çin'in nüfuzunu kullanma, bölgesel hakimiyet kurma ve uluslararası düzeni yeniden şekillendirme stratejisi olarak görüyor (Joshua, 2019). Bu girişim, Çin'in güvenliğini sağlamlaştırması ve uluslararası arenadaki konumunu güçlendirerek kural takipçisinden kural yapıcısına geçiş yapması için hesaplanmış bir stratejik hamle olarak hizmet ediyor (Zhou & Esteban, 2018).

1.2. Çin'in Küresel Piyasaya Entegrasyonu

Çin'in küresel sisteme ekonomik entegrasyonu, Soğuk Savaş sonrası dönemde önemli bir değişimi temsil ediyor. Nispeten izole bir konumdan uluslararası ekonomik kurumlara ve piyasalara aktif katılıma geçişi, yalnızca iç ekonomisini dönüştürmekle kalmadı, aynı zamanda küresel ticaret, yatırım ve finansal yönetişimin manzarasını da kökten yeniden şekillendirdi (Kentikelenis & Babb, 2019).

Çin'in 20. yüzyılın sonlarındaki ekonomik rönesansı, merkezi olarak planlanan bir ekonomiden piyasa odaklı bir ekonomiye geçişi amaçlayan bir dizi cesur reformla karakterize edildi. Deng Xiaoping'in "Reform ve Dışa Açılma" politikası, Çin halkının girişimci ruhunu serbest bırakarak benzeri görülmemiş bir ekonomik büyüme ve kalkınmaya yol açtı. Temel reformlar arasında Özel Ekonomik Bölgelerin kurulması, ticaret ve yatırım politikalarının serbestleştirilmesi ve ekonomik karar alma mekanizmalarının ademi merkezileştirilmesi yer almaktadır. Bu entegrasyon, 15 yıl süren zorlu müzakerelerin ardından Aralık 2001'de DTÖ'ye katılımıyla daha da hızlandı. DTÖ'ye katılım Çin için önemli bir dönüm noktası olmuş, küresel ekonomik kurallara bağlılığını göstererek ticaret ve yatırım için yeni yollar açmıştır (Li, 2020).

Çin'in küresel pazara entegrasyonu son yıllarda önemli bir ilgi ve tartışma konusu olmuş, siyaset bilimci ve ekonomistler dünya ekonomik sisteminin Neoliberal durumunun Çin'i ekonomisini yabancı yatırıma açmaya, ticaret politikalarını serbestleştirmeye ve ihracat odaklı büyüme stratejileri izlemeye teşvik ettiğini savunmuştur. Sonuç olarak Çin, dünyanın en büyük ihracatçı ve ithalatçılarından biri haline gelerek ekonomik büyümesine ve dönüşümüne katkıda bulunmuştur (Sharma & Wang, 2018). Bu entegrasyon, Çin'in neoliberal ekonomi politikalarını benimsemesi ve küresel ticaret ve yatırım ağlarına katılımı da dahil olmak üzere çeşitli faktörler tarafından yönlendirilmiştir. Serbest piyasaları, deregülasyonu ve özelleştirmeyi savunan neoliberalizm, Çin'in ekonomi politikalarını şekillendirmede ve küresel pazara entegrasyonunu kolaylaştırmada önemli bir rol oynamıştır (Moore, 2008).

Çin'in 2013 yılında başlattığı Kuşak ve Yol Girişimi (KYG), küresel ekonomik yönetişimin neoliberal modelinden stratejik bir uzaklaşmayı temsil etmektedir. Serbest piyasa liberalizasyonunu teşvik eden Washington Uzlaşısı'nın aksine KYG, devlet güdümlü yatırım, altyapı geliştirme ve ikili işbirliğine dayanmaktadır. Çin, IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarına güvenmek yerine devlet öncülüğünde kalkınma finansmanını vurgulayarak KYG'yi neoliberal ekonomik reçetelere bir alternatif olarak konumlandırmıştır (Hung, 2015).

Çeşitli kaynaklara göre, Çin ekonomisinin muazzam ilerlemesi ve şu anda dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisi olması, 1978'de daha fazla piyasa odaklı politikalara izin veren ve ekonomiye devlet müdahalesini azaltan ekonomik reformların uygulanması gibi faktörlerin bir kombinasyonuna bağlanabilir. Ayrıca, Çin'in ekonomik büyümesi, ekonomisinin liberalleşmesinden ve Kuşak ve Yol Girişimi'nin uygulanmasından bu yana dikkat çekicidir (Changhong ve Bin, 2021).

Buna ek olarak, Çin'in uluslararası ticaret ve yatırım ağlarına aktif katılımı, onu küresel ekonomik dinamiklerin şekillendirilmesinde kilit bir oyuncu olarak konumlandırmıştır. Ekonomi politikaları ve ticari ilişkileri küresel emtia fiyatlarını, tedarik zincirlerini ve yatırım modellerini etkileyerek Çin'i küresel ekonomik trendlerin önemli bir gücü haline getirmiştir (Moore, 2008). Ticaretin yanı sıra, Çin'in küresel finansal dinamikler üzerindeki etkisi de büyüdü.

Çin geleneksel olarak sermayeyi düzenlese de, Renminbi'nin ilerici liberalizasyonu ve uluslararasılaşması küresel finansa katılımın artmasını kolaylaştırdı. RMB'nin 2016'da IMF'nin Özel Çekme Hakları sepetine dahil edilmesi, Çin'in artan finansal öneminin tanınmasını sembolize etti (Chen & Xu, 2021).

Çin'in ekonomik entegrasyonu neoliberal ilkelerin tamamen benimsenmesi anlamına gelmez. Batı ekonomilerinin aksine Çin, devlete ait işletmeler, devlet tarafından yönetilen endüstriyel politika ve stratejik ekonomik planlama için önemli bir rol sürdürmektedir. Naughton da dahil olmak üzere akademisyenler, Çin'in bir "devlet-kapitalist" modeli temsil ettiğini ileri sürmektedir. Bu model küresel düzen içinde işlev görür, ancak aynı zamanda yerleşik normlarına meydan okur. Çin'in küresel ekonomiye entegrasyonu ve büyük bir ekonomik güç olarak yükselişi, neoliberalizmin belirli yönlerini benimserken belirgin devlet liderliğindeki kalkınma modelini sürdürmesiyle işaretlenmiştir (Horesh & Lim, 2016).

Son verilere göre, Çin'in son 20 yıldaki ekonomik büyümesi önemliydi ve yıllık ortalama %9,5'ti. Bu büyüme Çin'i dünyanın ikinci büyük ekonomisine dönüştürdü ve küresel GSYİH'ye önemli ölçüde katkıda bulundu. Çin'in 2001'de Dünya Ticaret Örgütü'ne entegrasyonu ihracat odaklı büyümeyi teşvik etti ve doğrudan yabancı yatırımlarda büyük artışlara yol açtı ve Çin'i "dünyanın faKYGkasi" haline getirdi. (Lau, 2016).

2. METODOLOJİ

Bu çalışma, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin (KYG) küresel finansal etkilerini analiz etmek için nitel bir araştırma çerçevesi kullanır ve özellikle gelişmekte olan piyasalardaki sermaye akışları ve finansal istikrar üzerindeki etkilerine dikkat çeker. KYG'yi küresel ekonomik entegrasyon ve finansal dönüşümün daha geniş dinamiklerinin incelendiği merkezi bir vaka olarak konumlandıran nitel bir vaka çalışması yaklaşımı benimsenir.

Bu çalışmada kullanılan veriler, resmi politika belgeleri, çok taraflı raporlar, akademik literatür ve finansal piyasa analizleri dahil olmak üzere çok çeşitli nitel kaynaklardan alınmıştır. Bunlar, KYG ile ilişkili temel kalıpları, zorlukları ve fırsatları belirlemek için tematik olarak kodlanmış ve analiz edilmiştir. Bu yaklaşım, girişimin küresel finansal yönetişime nasıl katkıda bulunduğu veya onu nasıl bozduğu konusunda kapsamlı bir yorumlama sağlarken, aynı zamanda Çin'in dış ekonomik davranışındaki ortaya çıkan eğilimlere ilişkin içgörüler de sağlamaktadır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMALAR

Bu çalışmadan elde edilen bulgular, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin küresel sermaye akışları, doğrudan yabancı yatırım ve finansal piyasa dinamikleri üzerindeki önemli etkisini vurgulamaktadır. Bu bölüm, sonuçları uluslararası ekonomik entegrasyon, küresel finansal yönetişim ve gelişmekte olan piyasaları şekillendiren jeopolitik stratejilerin daha geniş bağlamında yorumlamaktadır.

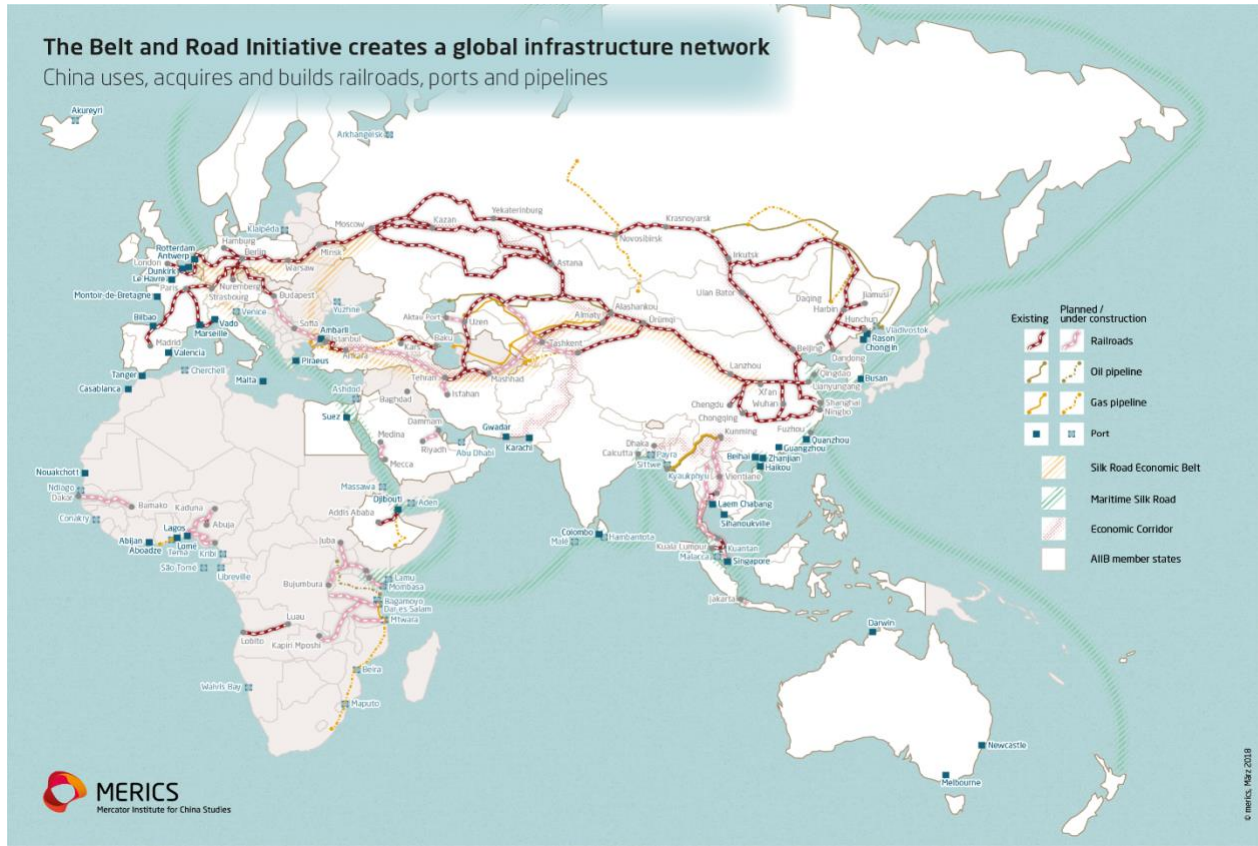
3.1. Küresel Ekonomi ve KYG

Küresel finans piyasası ekonomik, siyasi, sosyal ve teknolojik alanları kapsayan sayısız faktörden etkilenen karmaşık bir ekosistemdir. GSYH büyüme oranları, enflasyon, faiz oranları ve istihdam rakamları gibi ekonomik göstergeler piyasa duyarlılığının ve yatırımcı davranışının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Siyasi istikrar ve jeopolitik gerilimler, ticari anlaşmazlıklar, yaptırımlar veya jeopolitik çatışmalarda görüldüğü gibi piyasa performansını etkileyen belirsizlikler ortaya çıkarabilir. Demografik eğilimler, tüketici davranışları ve toplumsal değerler gibi sosyal faktörler de piyasa dinamiklerini etkileyerek talep modellerini ve yatırım fırsatlarını şekillendirir.

Geçtiğimiz yıl boyunca Xi'nin imza attığı girişimin bağlamını oluşturan üç tema ortaya çıktı: Kuşak ve Yol Girişimi küresel kapsamlı, uzun vadeli bir proje, ve sadece ekonomik hedeflerle sınırlı değil, aynı zamanda Çin'in dış politika yönü için giderek artan bir güvenlik bileşenine sahiptir. Akademisyenler Kuşak ve Yol Girişimi'nin başlatılmasında etkili olan tarihi, jeopolitik ve ekonomik faktörleri incelemiştir. Xi Jinping'in kadim İpek Yolu güzergâhlarını yeniden canlandırma ve ülkeler arasındaki bağlanabilirliği artırma vizyonu ana tema olmuştur. Araştırmacılara göre Çin'in motivasyonları arasında ekonomik büyümeyi teşvik etme, nüfuzunu genişletme ve iç kapasite fazlası sorunlarını ele alma arzusu da yer almaktadır (Tsang, 2020).

Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi, küresel ekonomik kalkınmada önemli bir güç olarak ortaya çıkmış ve küresel finans piyasası üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin küresel finans piyasası üzerindeki en önemli etkilerinden biri, altyapı projelerine yapılan devasa yatırımlardır (Khan vd., 2018). MERICS KYG veri tabanına göre Çin, projenin başlamasından bu yana KYG ile ilgili altyapı projelerine 100 milyar USD'den fazla yatırım yapmıştır (bkz. Şekil 1). Çok daha büyük yatırım hacimlerini içeren, halen yapım aşamasında veya planlama aşamasındaki projeler dahil değildir. Bu durum sadece Çin'de değil, aynı zamanda Asya, Avrupa ve Afrika'daki alt bölgeler de dahil olmak üzere Kuşak ve Yol Girişimi'nin kapsadığı bölgelerde ekonomik kalkınmanın teşvik edilmesine yardımcı olmuştur (Zou vd., 2021).

Şekil 1: Çin'in Devam Eden KYG Proje Haritası

Kaynak: MERICS / 2018 / Mapping the Belt and Road initiative: this is where we stand / Erişim Adresi:
<https://merics.org/en/tracker/mapping-belt-and-road-initiative-where-we-stand>

Kuşak ve Yol Girişimi, katılımcı ülkeler arasında bağlantıyı, ticareti ve işbirliğini güçlendirmeyi amaçlayarak bu bölgelerde ekonomik büyümeyi artırmıştır. Bu çabaların bir sonucu olarak Çin, ticaret fırsatlarının arttığını, altyapı bağlantısının güçlendiğini ve bölgesel işbirliğinin geliştiğini görmüştür. Kuşak ve Yol Girişimi aynı zamanda Çin'e yeni pazarlar ve yatırım fırsatları sağlayarak ekonomik büyümesine daha fazla katkıda bulunmuştur. Dahası, Kuşak ve Yol Girişimi Çin'in nüfuzunu genişletmesini ve küresel bir ekonomik güç olarak konumunu güçlendirmesini sağlamıştır (Joshua, 2019).

3.2. KYG, Sermaye Akışları ve Doğrudan Yabancı Yatırım

Kuşak ve Yol Girişimi, özellikle gelişmekte olan ve yükselen pazarlarda uluslararası sermaye akışlarında ve doğrudan yabancı yatırımlarda önemli değişimlere yol açtı. Çin, 2013'teki lansmanından bu yana, American Enterprise Institute'un China Global Investment Tracker'ının bildirdiğine göre, 140'tan fazla ülkeyi kapsayan altyapı girişimlerine 1 trilyon dolardan fazla para aktardı. Bu yatırımlar, Çin ile katılımcı ülkeler arasındaki bağlantı ve ticaret ağlarını iyileştirme amacıyla öncelikle ulaşım, enerji ve lojistik sektörlerine yönlendirilmektedir.

Bu girişimin altında karayolları, demiryolları, limanlar ve enerji tesisleri gibi altyapı projelerine yatırım yaparak küresel ölçekte altyapı gelişiminin geleceğini şekillendirme potansiyeline sahiptir. Yeni ulaşım ağlarının, limanların ve diğer altyapı projelerinin oluşturulması, bağlantıları önemli ölçüde geliştirebilir ve bölgeler arası ticareti kolaylaştırabilir. Bu da katılımcı ülkelerde ekonomik faaliyetlerin ve kalkınmanın artmasına yol açabilir (Rimmer, 2018). Kuşak ve Yol Girişimi, Çin'den KYG ülkelerine doğrudan yabancı yatırım akışını artırıyor. KYG'nin bağlantı projeleri, bu bölgedeki pazar potansiyelini kullanma, yatırım ve tüketimi teşvik etme, talep ve iş fırsatları yaratma ve insanlar arası ve kültürel alışverişleri geliştirme potansiyeline sahiptir (Komakech & Ombati, 2023). Çin'in sınır ötesi girişimlere kapsamlı katılımı, Çinli firmalara uluslararası projelerde gezinme konusunda değerli deneyimler sağlamıştır; bu, 2015 yılında Çinli firmaların yabancı ülkelere yaptığı yaklaşık 100 milyar dolarlık doğrudan yatırımla kanıtlanmıştır ve bunun yaklaşık %15'i Kuşak ve Yol ülkelerine yönlendirilmiştir (Chen vd., 2020).

Dünya Bankası'nın 2019 tarihli kapsamlı raporuna göre, KYG sadece katılımcı ülkeler için değil, aynı zamanda bölgesel ekonomi için de önemli ekonomik kazanımlar yaratma potansiyeline sahiptir. Girişimin özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde reel geliri artırması, ticareti canlandırması ve yoksulluğu azaltması öngörülmüyor. Aşağıdaki tablo, Dünya Bankası'nın KYG'nin küresel gelir, ticaret ve yoksulluğun azaltılması üzerindeki tahmini etkisine ilişkin temel bulgularını özetlemektedir.

Tablo 1: KYG'nin Ekonomik ve Gelir Kazanımlar

İndikatör	Tahmin / Etki
Küresel reel gelirden artış (2030'a kadar)	% 0,7 (~500 milyar ABD dolarına eşdeğer)
KYG koridoru ülkeler için gelir kazançları	Ortalama %3,4 artış
KYG ülkeleri arasında ticaret artışı	%9,7'ye kadar
KYG koridorları boyunca seyahat süresinde azalma	%12'ye kadar
Yoksulluğun azaltılması (aşırı yoksulluk, <1,90\$/gün)	7,6 milyon kişi çıkarıldı
Yoksulluğun azaltılması (orta düzeyde yoksulluk, <3,20\$/gün)	32 milyon kişi çıkarıldı

Kaynak: World Bank. (2019). *Belt and Road Economics: Opportunities and Risks of Transport Corridors*. Washington, DC: World Bank. DOI: 10.1596/978-1-4648-1391-1

Endüstriyel zincirlerin entegrasyonu, güzergahlar boyunca eksiksiz bir ekonomik ve endüstriyel kalkınma zinciri oluşturarak KYG boyunca bölgelerin ekonomik uluslararasılaşmasını gerçekleştirmenin anahtarıdır, yükselen piyasa ülkeler ve ekonomileri endüstriyel teknolojilerinin ve insan kaynaklarının potansiyelini tam olarak kullanabilir.

Kuşak ve Yol Girişimleri, güzergahlar boyunca az gelişmiş bölgeleri canlı ekonomik sütunlara dönüştürme potansiyeline sahip olup, yükselen piyasa ekonomilerinin ekonomi politikası düşüncesine katkıda bulunarak ekonomik güç ve etki dengesinde bir değişime yol açabilir ve yükselen piyasa ekonomileri küresel ekonomide daha belirgin bir rol oynayabilir (Ferguson and Schularick, 2020).

Finansal piyasalar artık Kuşak ve Yol güzergâhındaki ülkelere ve bu ülkelerin yatırım potansiyeline daha fazla dikkat etmektedir (Khan vd., 2018). Sonuç olarak, bu ülkelerdeki sermaye akışlarında ve yatırım faaliyetlerinde bir artış olmuş, bu da yatırım portföylerinin daha fazla çeşitlenmesine ve daha dengeli bir küresel finans piyasasına doğru bir kaymaya yol açmıştır (Huang, 2016).

Bu girişimin ekonomik etkisi, hem katılımcı hem de katılımcı olmayan ülkelerde GSYİH büyümesi üzerindeki ölçülebilir etkileri ile altyapı gelişiminin önemli ölçüde ötesine uzanmaktadır. Jiang Xiheng tarafından Uluslararası Liman ve Limanlar Birliği'nde (IAPH) sunulan bir çalışma, KYG kapsamındaki ulaştırma bağlantı iyileştirmelerinin ekonomik performansı önemli ölçüde artırabileceğini göstermektedir.

Tablo 2: KYG Katılan ve Katılmayan Ülkelerin Tahmini GSYİH Artışı

Ülke Grubu	Tahmini GSYİH Artışı (%)
KYG Ülkeler (ortalama)	% 2.79 – 3.35
KYG Olmayan Ülkeler (ortalama)	% 1.73 – 2.61

Kaynak: Jiang, X. (2020). The KYG: New impetus for global economy, new opportunities for common development. *the International Association of Ports and Harbors (IAPH) World Ports Conference*. Erişim: <https://www.iaphworldports.org>

Bu etkiler özellikle gelişen lojistik faktörleri, ticaret yolları ve azaltılmış işlem maliyetlerinin daha güçlü çıktı büyümesine katkıda bulunduğu KYG katılımcısı ekonomilerde daha belirgindir. Aşağıdaki tablo, KYG ile ilgili ulaştırma altyapı yatırımlarına atfedilebilecek tahmini GSYİH büyümesini özetlemektedir.

3.3. Finansal Yönetimin Değiştirilmesi

KYG, doğrudan piyasa etkilerinin ötesinde, küresel finansal yönetişimde daha geniş bir değişime katkıda bulunuyor. Bu girişimler tarafından Asya Altyapı Yatırım Bankası (AIIB) ve KYGCS Yeni Kalkınma Bankası gibi kurumların kurulması yoluyla yükselen piyasa ekonomilerine finansal destek sağlamıştır. Ayrıca, Kuşak ve Yol Girişimleri insanlar arası değişimleri teşvik etmiş, kültürel anlayışı geliştirmiş ve ülkeler arasında daha güçlü bağlar kurmuştur (Joshua, 2019).

AIIB, gelişmekte olan ülkelerde altyapı yatırımının artan önemini yansıtan altyapı geliştirmeye odaklanmaktadır. Girişim, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki altyapı açıklarını ele alarak ekonomik ilerlemenin önündeki önemli bir engeli ortadan kaldırmaktadır; Asya Kalkınma Bankası, Asya'nın altyapı taleplerinin 2020 yılına kadar yıllık 730 milyar dolara ulaşabileceğini tahmin etmektedir (How Can Asia Finance the Infrastructure It Needs?, 2023).

2014'ün başlarında IMF, ekonomik büyümeyi istikrara kavuşturmak için küresel altyapı yatırımlarının artırılmasını savundu ancak bunu takip etmek için gereken finansal desteğe sahip değildi; bu, KYG'nin ele almaya çalıştığı bir konudur. Çin'in girişimi, ABD'nin egemen olduğu küresel finans sistemine aşırı bağımlı olmadan politika hedeflerini kolaylaştırmayı amaçlıyor (Petry, 2022).

Çin'in KYG projelerinde önemli bir finansör ve yatırımcı olarak üstlendiği rol, küresel para politikası dinamiklerini etkileyebilir. Çin kredilerinin ve yatırımlarının katılımcı ülkelere yayılması, uluslararası finans piyasalarındaki döviz kurlarını, faiz oranlarını ve likidite koşullarını etkileyebilir (Rimmer, 2018). Ayrıca, Çin'in KYG gibi girişimlerle para birimi Yuan'ı (RMB) uluslararasılaştırma çabaları, ABD doları gibi geleneksel rezerv para birimlerinin hakimiyetine meydan okuyarak küresel parasal manzarayı değiştirebilir. Girişim aynı zamanda hem Çin'de hem de katılımcı ülkelerde finansal hizmetler ve bankacılık sektörlerinin büyümesini teşvik ederek finans kuruluşlarının faaliyetlerini ve hizmetlerini genişletmeleri için yeni fırsatlar yaratmıştır (Jan vd, 2020).

Ayrıca, Kuşak ve Yol Girişimi küresel finans piyasasında risk değerlendirmesi ve yönetiminin önemini artırmıştır. Finans kuruluşları ve yatırımcıların, Kuşak ve Yol projelerine yatırım yapmakla ilişkili potansiyel risk ve fırsatların yanı sıra katılımcı ülkelerin siyasi, ekonomik ve düzenleyici ortamlarını dikkatle değerlendirmeleri gerekmektedir. (Ferguson ve Schularick, 2020). Ayrıca, ülkeler arası projelerin mali sürdürülebilirliği, siyasi rejimler ve inançlar arasındaki potansiyel çatışmalar ve merkezi bir koordinasyon mekanizmasına duyulan ihtiyaç gibi Kuşak ve Yol Girişimi ile ilgili zorluk ve risklerin de bulunduğunu belirtmek önemlidir.

3.4. Risk Faktörleri, Gelecek ve Zorluklar

KYG'yi incelemek yalnızca ekonomik faktörleri değil aynı zamanda Çin'in katılımını yönlendiren jeopolitik stratejileri de araştırmayı gerektirir. Çin'in yaklaşımı, altyapı inşasını uluslararası iş birliği ve kalkınmanın temel bir bileşeni olarak vurgular. Aynı zamanda Çin, kendi deneyimlerini entegre ederek uluslararası etkisini artırmayı ve küresel ekonomik sisteme katkıda bulunmayı amaçlamaktadır (Hong, 2022). Kuşak ve Yol Girişimi'nin jeopolitik ve stratejik sonuçları akademisyenler arasında tartışma konusu olmuştur. Bazıları bunu Çin'in nüfuzunu genişletmek ve bölgesel jeopolitiği şekillendirmek için bir araç olarak görürken, diğerleri bölgesel istikrar ve işbirliğini teşvik etmenin bir aracı olarak görmektedir. KYG, dikkatli bir yönetim gerektiren riskler ve zorluklar barındırmaktadır (Lampton, 2003).

Neoliberalizm tarihsel olarak finansal serbestleşmeyi ve özelleştirmeyi teşvik ederken, KYG farklı bir yaklaşım benimsemektedir- Çin'in kamu iktisadi teşebbüsleri ve devlet destekli bankaları Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki altyapı projelerinin finansmanında ve yürütülmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Jones ve Zeng, 2019). Bu yaklaşım, özel sektörün hakimiyeti ve asgari devlet müdahalesine yönelik neoliberal vurguya meydan okumaktadır.

Çin'in müdahale etmeme politikası, özellikle KYG bağlamında, dış politikasının temel taşlarından biridir. Bu politika esasen Çin'in siyasi sistemleri, yönetim yapıları veya iç politikaları da dâhil olmak üzere diğer ülkelerin iç işlerine müdahale etmemesi anlamına gelmektedir. Kuşak ve Yol Girişimi bağlamında Çin, karşılıklı fayda ve kazan-kazan işbirliğini vurgulamaktadır. Ortak ülkelerdeki ekonomik kalkınma ve altyapı projelerini siyasi koşullara bağlamadan teşvik etmektedir. Bu yaklaşım, Çin'in Kuşak ve Yol güzergâhı üzerindeki ülkelerle güçlü ekonomik bağlar geliştirmesini sağlarken, iç meselelerle ilgili potansiyel çatışmalardan kaçınmasına da olanak tanımaktadır (Joshua, 2019).

KYG girişimi ile ilgili çeşitli zorluklar ve riskler bulunmaktadır. Bu zorluklardan biri ülkeler arası projelerin finansal sürdürülebilirliğidir. Kuşak ve Yol Girişimi, birden fazla ülkede çok sayıda altyapı projesine yatırım yapılmasını içermektedir ve bu da önemli miktarda finansman gerektirmektedir. Bu projelerin maliyetlerini karşılamak için yeterli gelir elde edememesi ve hem Çin hem de katılımcı ülkeler için finansal istikrarsızlığa ve potansiyel borç yüküne yol açması riski vardır (Jones & Hameiri,).

Kuşak ve Yol Girişimi ile ilgili başlıca endişelerden biri, alıcı ülkelerin Çinli kreditorler tarafından sağlanan büyük ölçekli altyapı kredileri nedeniyle bir borç tuzağına düşme potansiyelidir. Bu politika kapsamında Çin bankaları ve finans kuruluşları, KYG katılımcısı ülkelerdeki hükümetlere veya kamu iktisadi teşebbüslerine altyapı projeleri için kredi vermektedir. Bu krediler genellikle düşük faiz oranları ve uzatılmış geri ödeme süreleri gibi uygun koşullara sahiptir. Ancak eleştirmenler, bu tür finansman düzenlemelerinin, özellikle de kredileri karşılamak için yeterli ekonomik getiri sağlayamamaları halinde, alıcı ülkeler için sürdürülemez borç yüklerine yol açabileceğini savunmaktadır. Borç Sürdürülebilirliği, Şeffaflık Eksikliği, Ülke Egemenliği ve Bağımlılığı ile Çevresel ve Sosyal Etkiler gibi konular daha sonra meydana çıkabilmektedir (Brautigam, 2018).

Örneklerden biri Rithmire ve Li (2019) tarafından Sri Lanka ile ilgili olarak yapılan çalışmada görülebilir; bu ülke, altyapı projeleriyle ilgili olarak Çin'e olan borç yükümlülükleri nedeniyle incelemeye tabi tutulmuş ve Çin kredilerinin ve yatırımlarının uzun vadeli etkileri hakkında tartışmalara yol açmıştır. Bu vaka, Çin'in iddialı Kuşak ve Yol Girişimi'nin dinamiklerini ve Çin borç verme çağında egemen borçlanmanın politikalarını ve ekonomisini inceleyerek Sri Lanka'nın "borç diplomasisi"nin kurbanı olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Bazı katılımcı ülkeler borçlarını geri ödeyememiş ve bu da Çin'in Sri Lanka'daki Hambantota limanı örneğinde görüldüğü gibi kontrolü ele geçirmesine yol açmıştır. Bazıları Sri Lanka'nın Çin ile olan ilişkilerinde temsilcilik ve niyet kullanabildiğini iddia etmektedir. Sonuç olarak, China Merchants Group, Hambantota limanını 99 yıllık bir kiralama ile satın almıştır. (Attanayake, 2023).

Kenya, olası borç tuzağı risklerine dair başka bir örnek sunuyor. Çin'e olan mali yükümlülüklerini yerine getiremediği iddiaları, Çin'in Mombasa limanına el koyması olasılığına ilişkin spekülasyonları körükledi. Bu, ilgili ülkeler için stratejik varlıkların ve ekonomik özerkliğin olası kaybıyla ilgili önemli tartışmaları teşvik etti. Kenya'nın durumunun analizi, Çin kredileriyle finanse edilen kapsamlı altyapı girişimleriyle bağlantılı zorluklar ve tehlikeler hakkında önemli bir anlayış sağlayarak açık ve kalıcı finansman düzenlemelerinin gerekliliğini vurguluyor (Brautigam vd., 2022).

Bazı akademisyenler, KYG projelerinin altyapıyı iyileştirerek Çin ile ortak ülkeler arasındaki bağlantıyı artırdığını, ancak bu projelerin genellikle ulaşım ve enerji gibi ekonomik boyutlara öncelik verdiğini ve sosyokültürel ve çevresel faktörlerin önemini gölgede bıraktığını savunuyor (Foggin vd., 2021). Bu büyük ölçekli altyapı projelerinin çevresel ve sosyal etkilerini göz önünde bulundurmak önemlidir. Bu tür projelerin inşası ve işletilmesinin yerel topluluklar, doğal yaşam alanları ve ekosistemler üzerinde etkileri olabilir. Katılımcı ülkelerin Kuşak ve Yol projelerinin uygulanmasında sürdürülebilir ve çevre dostu uygulamalara öncelik vermeleri büyük önem taşımaktadır (Menghan, vb, 2023).

Son olarak, Çin'in küresel tedarik zincirlerine katılımı yalnızca ekonomik büyümesini hızlandırmakla kalmamış, aynı zamanda çalışma koşulları ve çevresel sürdürülebilirlikle ilgili endişeleri de artırmıştır. İhracata dayalı büyüme arayışı işçiler ve doğal kaynaklar üzerinde baskı yaratmış ve ülke içinde işçi hakları, çevrenin korunması ve sürdürülebilir kalkınma uygulamaları hakkında tartışmalara yol açmıştır (Kynge, 2018).

KYG gelişmeye devam ederken, politika yapıcılar, yatırımcılar ve paydaşlar küresel finans piyasası üzerindeki etkisini yakından izlemeli ve hızla değişen bir dünyada sunduğu fırsat ve zorlukların üstesinden gelmelidir. Kuşak ve Yol Girişiminin potansiyel faydalarını tam olarak gerçekleştirmek ve ilişkili riskleri azaltmak için, hem Çin hem de alıcı ülkelerin proje planlama ve uygulamasında şeffaflığa, sağlam yönetime ve borç sürdürülebilirliğine öncelik vermesi esastır. Kurumsal çerçeveleri güçlendirmek ve çok taraflı iş birliğini teşvik etmek hesap verebilirliği artırabilir ve altyapı yatırımlarının uzun vadeli, kapsayıcı ekonomik büyümeye dönüşmesini sağlayabilir. Ayrıca, alıcı ülkeler tek bir ortağa aşırı bağımlılığı azaltmak ve daha dayanıklı finansal sistemler geliştirmek için finansman kaynaklarını çeşitlendirmelidir. KYG gelişmeye devam ederken, etkilerini izlemek ve küresel finansal ortamda adil ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eden stratejileri uyarlamak için devam eden araştırma ve politika diyalogu kritik öneme sahiptir.

SONUÇ

Çin'in 2013 yılında başlattığı Kuşak ve Yol Girişimi (KYG), 21. yüzyılın en iddialı küresel altyapı ve ekonomik kalkınma projelerinden biridir. Asya, Avrupa, Afrika ve ötesinde bağlantıyı geliştirmeyi amaçlayan KYG, Çin ile katılımcı ülkeler arasında ticaret ve yatırım akışlarını kolaylaştırmak için yol, demir yolu, liman ve enerji boru hattı ağları kurmayı amaçlamaktadır. Altyapının ötesinde, girişim ekonomik entegrasyonu derinleştirmek, bölgesel iş birliğini teşvik etmek ve Çin'in küresel meselelerdeki etkisini genişletmek için stratejik bir çabayı temsil etmektedir. Bu nedenle, KYG uluslararası sermaye hareketinde, doğrudan yabancı yatırımda ve finansal piyasa dinamiklerinde yeni kalıpların merkezi bir itici gücü haline gelmiş ve etkisini önemli bir çalışma konusu haline getirmiştir.

Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi (KYG), küresel piyasa entegrasyonuna ilişkin neoliberal yaklaşımları, güçlü devlet liderliğine dayalı bir modelle harmanlamaktadır. Neoliberalizm, serbest piyasa mekanizmalarını ve sınırlı devlet müdahalesini savunurken; KYG, altyapı yatırımları ve ticaret akışlarını yönlendirmek amacıyla kapsamlı devlet katılımını temel almaktadır. Bu hibrit yaklaşım, Çin'in küresel ekonomideki etkisini bağlantı ve sermaye hareketlerini teşvik ederek derinleştirmesine olanak sağlamakta; aynı zamanda stratejik ekonomik kararlar üzerindeki kontrolünü sürdürmesini mümkün kılmaktadır. Bu yönüyle KYG, geleneksel neoliberal modellere meydan okuyan, piyasa açıklığı ile devlet yönlendirmesini özgün biçimde birleştiren bir kalkınma paradigması sunmaktadır.

Bu çalışmada, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin küresel finansal piyasalar üzerindeki çok yönlü etkileri, özellikle gelişmekte olan ekonomilerdeki sermaye akışları ve finansal istikrar üzerindeki yansımalarına odaklanılarak incelenmiştir. Araştırma bulguları, KYG'nin ekonomik kalkınma hedeflerini jeopolitik stratejilerle bütünleştiren, devlet destekli kapsamlı altyapı finansmanı yoluyla yerleşik küresel yatırım modellerini kayda değer biçimde dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Bu dönüşen yapı, Çin'in küresel ekonomik varlığını genişletirken; Asya, Afrika ve Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde yer alan birçok alıcı ülkenin finansal mimarisinde köklü değişimlere yol açmıştır.

Kuşak ve Yol Girişimi, katılımcı ülkelerde büyük ölçekli altyapı geliştirmelerini kolaylaştırarak ekonomik büyümeyi teşvik etmede önemli bir rol oynamıştır. Ulaştırma ağları, enerji altyapısı ve iletişim sistemlerindeki sonuçlanan iyileştirmeler, bölgesel bağlantıyı artırmış, ticaretle ilişkili işlem maliyetlerini düşürmüş ve ekonomik ilerleme için yeni yollar açmıştır. KYG aracılığıyla, ağırlıklı olarak Çin politika bankaları ve devlete bağlı işletmeler aracılığıyla harekete geçirilen sermaye akışı, diğer yollarla çok sayıda alıcı ülke için muhtemelen elde edilemeyecek olan bu projeler için kritik finansal kaynaklar sağlamıştır. Çin'in Asya Altyapı Yatırım Bankası ve Yeni Kalkınma Bankası'nı kurması, finansal yönetimi değiştirmiş ve Uluslararası Para Fonu gibi Batı liderliğindeki kurumlara bir alternatif sunmuştur. KYG ayrıca Çin Yuanının (RMB) uluslararasılaşmasında önemli bir rol oynamış, böylece para piyasalarını etkilemiş ve küresel finansal gücün kademeli olarak değişmesine katkıda bulunmuştur.

Bu çalışma, Kuşak ve Yol Girişimi (KYG) kapsamında sunulan finansmanın şeffaflık eksikliği, belirsiz kredi koşulları ve proje uygulamalarındaki yönetim yetersizlikleri gibi unsurlar nedeniyle, hem borçlu ülkeler hem de küresel yatırımcılar açısından artan riskler taşıdığını ortaya koymaktadır. Çin kredilerine ve yatırımlarına olan bağımlılık, borç sürdürülebilirliği konusunda ciddi endişelere yol açmakta; bazı alıcı ülkeler giderek artan finansal kırılganlıklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu bulgular doğrultusunda, hem Çin'deki hem de alıcı ülkelerdeki politika yapıcılara, Kuşak ve Yol Girişimi'nin gelişimini ve küresel piyasalardaki değişimleri yakından izlemeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Attanayake, C. (2023). Unveiling Sri Lanka's agency: empowering infrastructural transformation in China-Sri Lanka relations. *Journal of Contemporary East Asia Studies*, 12(1), 59. <https://doi.org/10.1080/24761028.2023.2280479>
- Brautigam, D. (2018). *The Dragon's Gift: The Real Story of China in Africa*. Oxford. Oxford University Press.
- Brautigam, D., Bhalaki, V., Deron, L., & Wang, Y. (2022). How Africa Borrows From China: And Why Mombasa Port is Not Collateral for Kenya's Standard Gauge Railway. <https://ideas.repec.org/p/zbw/cariwp/202252.html>
- Branstetter, Lee; et al. (2008), "China's embrace of globalization", in Brandt, Loren; Rawski, G. Thomas (eds.), *China's Great Transformation*, CamKYGdge: CamKYGdge University Press
- Chen, J., Liu, Y., & Liu, W. (2020). Investment facilitation and China's outward foreign direct investment along the belt and road. *China Economic Review*, 61, 101458. <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2020.101458>
- Chen, Y., & Xu, K. (2021). The impact of RMB's SDR inclusion on price discovery in onshore-offshore markets. *Journal of Banking & Finance*, 127, 106124. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2021.106124>
- Dünya Bankası. Belt and Road Economics: Opportunities and Risks of Transport Corridors. Dünya Bankası Grubu, 2019.
- Ferguson, N., & Schularick, M. (2020). China's Back Door to Globalization: The Belt and Road Initiative and Capital Markets. *Belfer Center for Science and International Affairs*, Harvard Kennedy School.
- Foggin, J. M., Lechner, A. M., Emslie-Smith, M., Hughes, A. C., Sternberg, T., & Dossani, R. (2021). Belt and Road Initiative in Central Asia: Anticipating socioecological challenges from large-scale infrastructure in a global biodiversity hotspot. *Conservation Letters*, 14(6). <https://doi.org/10.1111/conl.12819>
- Gholizadeh, A., Madani, S. A., & Saneinia, S. (2020). Analyzing Pakistan's Geoeconomic and Geopolitical Importance to KYG. *The Journal of Social Sciences Research*, 62, 147. <https://doi.org/10.32861/jssr.62.147.153>

- How Can Asia Finance the Infrastructure It Needs? (2023). <https://www.adb.org/news/features/how-can-asia-finance-infrastructure-it-needs>
- Hong, L. (2022). China engages the Global South: From Bandung to the Belt and Road Initiative. *Global Policy*, 13, 11. <https://doi.org/10.1111/1758-5899.13034>
- Horesh, N., & Lim, K. F. (2016). China: an East Asian alternative to neoliberalism?, *The Pacific Review*, 30(4), 425. <https://doi.org/10.1080/09512748.2016.1264459>
- Huang, Y. (2016). Understanding China's Belt & Road Initiative: Motivation, framework and assessment. *China Economic Review*, vol:40, 314-321 doi: <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2016.07.007>
- Hung, H. (2015). *The China Boom: Why China Will Not Rule the World*. New York. Columbia University Press. doi: <https://doi.org/10.7312/columbia/9780231164184.001.0001>.
- Jan, N., Liu, X., ve Khan, F. (2020). Impact of Financial Cooperation under the Belt and Road Initiative on the Global Economy. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*. Vol.5. 1010-1017. Doi: <https://doi.org/10.38124/ijisrt20aug499>.
- Jiang, X. (2020). The KYG: New impetus for global economy, new opportunities for common development. the International Association of Ports and Harbors (IAPH) World Ports Conference. Erişim adresi: <https://www.iaphworldports.org>, (Erişim Tarihi: 28 Ekim 2024).
- Jones, L., ve Hameiri, S. / Chatam House / Research Article (2020) *Debunking the Myth of 'Debt-trap Diplomacy' How Recipient Countries Shape China's Belt and Road Initiative*, Erişim: <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2020-08-25-debunking-myth-debt-trap-diplomacy-jones-hameiri.pdf>, (Erişim Tarihi. 13 Ocak 2025)
- Jones, L. ve Zeng, J. (2019). Understanding China's 'Belt and Road Initiative': beyond 'grand strategy' to a state transformation analysis. *Third World Quarterly*. 40. 1-28. Doi: 10.1080/01436597.2018.1559046.
- Joshua, J. (2019). *The Belt and Road Initiative and the Global Economy*. London. Palgrave Macmillan.
- Khan, M. K., Sandano, I. A., Pratt, C. B., & Farid, T. (2018). China's Belt and Road Initiative: A Global Model for an Evolving Approach to Sustainable Regional Development. *Sustainability*, 10(11), 4234. Doi: <https://doi.org/10.3390/su10114234>
- Kentikelenis, A., & Babb, S. (2019). The Making of Neoliberal Globalization: Norm Substitution and the Politics of Clandestine Institutional Change. *American Journal of Sociology*, 124(6), 1720. <https://doi.org/10.1086/702900>
- Komakech, R. A., & Ombati, T. O. (2023). Belt and Road Initiative in Developing Countries: Lessons from Five Selected Countries in Africa. *Sustainability*, 15(16), 12334. <https://doi.org/10.3390/su151612334>
- Kynge, J. / Financial Times / Paper (2018) *China's Belt and Road Initiative: A Practical Assessment of the Risks*. Erişim adresi: <https://www.ft.com/content/fa3ca8ce-835c-11e8-a29d-73e3d454535d>, (Erişim Tarihi: 12 Ocak 2025)

- Lampton, D. M. (2003). The Stealth Normalization of U.S.-China Relations. *The National Interest*, 73, 37–48. Doi: <http://www.jstor.org/stable/42895639>
- Lau, L. J. (2016). What Makes China Grow? SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2824337>
- Li, M. (2020). The Belt and Road Initiative: Geo-economics and Indo-Pacific Security Competition, *International Affairs*, Vol. 96, No. 1, pp. 169–187, Doi: <https://doi.org/10.1093/ia/iiz240>
- Menghan, Z., & Dong, S., Fujia, L., Hao, C., & Kexin, G., ve Xinyuan, W., (2023). *Analysis of Resource and Environment Patterns along the Belt and Road*. Doi: https://doi.org/10.2991/978-94-6463-278-1_18.
- MERICS / 2018 / Mapping the Belt and Road initiative: this is where we stand / Erişim Adresi: <https://merics.org/en/tracker/mapping-belt-and-road-initiative-where-we-stand>, (Erişim Tarihi: 9 Ocak 2025)
- Moore, T. G. (2008). China as an Economic Power in the Contemporary Era of Globalization. *Journal of Asian and African Studies*, 43(5), 497-521. Doi: <https://doi.org/10.1177/0021909608094596>
- Changhong, P., & Bin, L. (2021). The Economics of China's Opening Up: Developing an Economic Theory That Explains China's Achievement. *Social Sciences in China*, 42(1), 53–76. Doi: <https://doi.org/10.1080/02529203.2021.1895500>
- Petry, J. (2022). Beyond ports, roads and railways: Chinese economic statecraft, the Belt and Road Initiative and the politics of financial infrastructures. *European Journal of International Relations*, 29(2), 319. <https://doi.org/10.1177/13540661221126615>
- Rimmer, P. (2018). China's Belt and Road Initiative: underlying economic and international relations dimensions: RIMMER - CHINA'S BELT AND ROAD INITIATIVE. *Asian-Pacific Economic Literature*. Doi: <https://doi.org/10.1111/apel.12247>
- Rithmire, M., & Li, Y. (2019). Chinese Infrastructure Investments in Sri Lanka: A Pearl or a Teardrop on the Belt and Road? <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=55410>
- Rutar, T. (2023). What is neoliberalism really? A global analysis of its real-world consequences for development, inequality, and democracy. *Social Science Information*, 62(3), 295. <https://doi.org/10.1177/05390184231202950>
- Sharma, K. ve Wei, W. (2018). Foreign investment policy and changing patterns of Chinese exports: what are the implications?. *International Journal of Public Policy*. Vol: 14. s. 224. Doi: <https://doi.org/10.1504/IJPP.2018.091955>.
- Tsang, S. (2020). Strategy: China's evolving ambitions. *China's Belt and Road Initiative: A Global Perspective* içinde. Londra. Routledge.
- Wang, J. (2019). China's Governance Approach to the Belt and Road Initiative (KYG): Partnership, Relations, and Law. SSRN Electronic Journal. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3346427
- World Bank. (2019). Belt and Road Economics: Opportunities and Risks of Transport Corridors. Washington, DC: World Bank. Doi: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1391-1>

- Zhao, H. (2006). China names key industries for state control. *China Daily*. Erişim Adresi: https://www.chinadaily.com.cn/china/2006-12/19/content_762056.htm, (Erişim Tarihi: 28 Ocak 2025)
- Zhou, W., & Esteban, M. (2018). Beyond Balancing: China's approach towards the Belt and Road Initiative. *Journal of Contemporary China*, 27(112), 487. <https://doi.org/10.1080/10670564.2018.1433476>
- Zou, L., Shen, H., Zhang, J., ve Lee, C. (2021). What is the rationale behind China's infrastructure investment under the Belt and Road Initiative. *Journal of Economic Surveys*. 36. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.econsur.2021.05.001>